

Zaak C-262/96

S. Sürül tegen Bundesanstalt für Arbeit

(verzoek van het Sozialgericht Aachen
om een prejudiciële beslissing)

„Associatieovereenkomst EEG-Turkije — Besluit van Associatieraad —
Sociale zekerheid — Verbod van discriminatie op grond van nationaliteit —
Rechtstreekse werking — Turks onderdaan die toestemming heeft in
lidstaat te verblijven — Recht op gezinsbijslagen onder
dezelfde voorwaarden als onderdanen van die staat”

Conclusie van advocaat-generaal A. La Pergola van 12 februari 1998	I - 2689
Conclusie van advocaat-generaal A. La Pergola van 17 december 1998	I - 2726
Arrest van het Hof van 4 mei 1999	I - 2743

Samenvatting van het arrest

1. *Internationale overeenkomsten — Overeenkomsten van Gemeenschap — Rechtstreekse werking — Voorwaarden — Besluit nr. 3/80 van Associatieraad, ingesteld bij Associatieovereenkomst EEG-Turkije, betreffende sociale zekerheid van migrerende werknemers — Verbod van discriminatie op grond van nationaliteit*
(Besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, art. 3, lid 1)

2. *Internationale overeenkomsten — Associatieovereenkomst EEG-Turkije — Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Werknemer — Begrip in zin van besluit nr. 3/80 van Associatieraad*
(Besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, art. 1)
3. *Internationale overeenkomsten — Associatieovereenkomst EEG-Turkije — Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Gezinsbijslagen — Toekenning afhankelijk van voorwaarden inzake verblijfsvergunning welke niet aan onderdanen van betrokken lidstaat worden gesteld — Discriminatie op grond van nationaliteit — Ontoelaatbaarheid*
(Besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, art. 3, lid 1)
4. *Prejudiciële vragen — Uitlegging — Werking in tijd van arresten houdend uitlegging — Retroactieve werking — Grenzen — Rechtszekerheid — Beoordelingsbevoegdheid van Hof [EG-Verdrag, art. 177 (thans art. 234 EG)]*

1. Evenals bepalingen van door de Gemeenschap met derde staten gesloten overeenkomsten moeten bepalingen vastgesteld door een Associatieraad, die is ingesteld bij een Associatieovereenkomst om de tenuitvoerlegging van de bepalingen daarvan te verzekeren, worden geacht rechtstreeks toepasselijk te zijn wanneer zij, gelet op de bewoordingen en op het doel en de aard ervan, een duidelijke en nauwkeurig omschreven verplichting behelzen, voor welke uitvoering en werking geen verdere handeling vereist is.

Aan deze voorwaarden wordt weliswaar niet voldaan door het bepaalde in besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen van de lidstaten op Turkse werknemers en hun gezinsleden, aangezien daarvoor nog uitvoeringsmaatregelen moeten worden vastgesteld, maar dat geldt niet voor artikel 3, lid 1, van dit besluit, waarin de regel is neergelegd dat personen die binnen de werkingssfeer van dit besluit vallen en in de lidstaat van ontvangst wonen, met onderdanen van die lidstaat moeten worden gelijkgesteld door

het verbod van iedere discriminatie op grond van nationaliteit van de betrokkenen, voortvloeiend uit de wettelijke regeling van die lidstaat. Deze bepaling stelt immers binnen de werkingssfeer van dit besluit een nauwkeurig bepaald en onvoorwaardelijk beginsel, dat voldoende werkbaar is om door de nationale rechter te kunnen worden toegepast en derhalve de rechtspositie van particulieren kan bepalen. De rechtstreekse werking die dus aan die bepaling moet worden toegekend brengt mee, dat de rechtzoekenden op wie zij van toepassing is, het recht hebben zich er voor de rechterlijke instanties van de lidstaten op te beroepen.

2. Een persoon is werknemer in de zin van de definitie gegeven in artikel 1, sub b, van besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen van de lidstaten op Turkse werknemers en hun gezinsleden, indien hij, al is het tegen slechts één risico, verplicht of vrijwillig verzekerd is bij een algemeen of bijzonder stelsel van sociale zekerheid genoemd in die bepaling, ongeacht of er een arbeids-

verhouding bestaat. De dekking van betrokkene door een wettelijke pensioenverzekering of een wettelijke verzekering tegen arbeidsongevallen voldoet aan die voorwaarde.

aanmerking te komen, naar zijn aard enkel voor vreemdelingen, aangezien het aan onderdanen van de lidstaat van ontvangst niet kan worden gesteld, en leidt toepassing ervan bijgevolg tot ongelijke behandeling op grond van nationaliteit.

3. Artikel 3, lid 1, van besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen van de lidstaten op Turkse werknemers en hun gezinsleden, waarin het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit is neergelegd, moet aldus worden uitgelegd, dat het een lidstaat verbiedt, van een Turks onderdaan die binnen de werkingssfeer van dit besluit valt en aan wie hij heeft toegestaan op zijn grondgebied te verblijven, maar die in de lidstaat van ontvangst slechts houder is van een tijdelijke verblijfstitel, welke met een bepaald doel en voor bepaalde tijd is verstrekt, te verlangen dat hij over een vestigingsvergunning of een verblijfsvergunning beschikt om in aanmerking te komen voor gezinsbijslagen voor zijn in die lidstaat bij hem wonend kind, terwijl van onderdanen van de betrokken lidstaat enkel wordt verlangd dat zij aldaar wonen.
4. De uitlegging die het Hof krachtens de hem bij artikel 177 van het Verdrag (thans artikel 234 EG) verleende bevoegdheid aan een voorschrift van gemeenschapsrecht geeft, verklaart en preciseert, zo nodig, de betekenis en de strekking van dat voorschrift zoals het sedert het tijdstip van zijn inwerkingtreding moet of had moeten worden verstaan en toegepast. Hieruit volgt, dat het aldus uitgelegde voorschrift door de rechter ook kan en moet worden toegepast op rechtsbetrekkingen die zijn ontstaan en tot stand gekomen vóór het arrest waarbij op het verzoek om uitlegging is beslist, indien voor het overige is voldaan aan de voorwaarden waaronder een geschil over de toepassing van dat voorschrift voor de bevoegde rechter kan worden gebracht.

In de eerste plaats immers mag de wettelijke regeling van de lidstaat van ontvangst voor de verlening van een recht aan een Turks onderdaan geen nadere of striktere voorwaarden stellen dan aan eigen onderdanen. In de tweede plaats geldt het vereiste van een vestigings- of verblijfsvergunning om voor gezinsbijslagen in

Slechts bij uitzondering kan het Hof, met toepassing van een aan de communautaire rechtsorde inherent algemeen beginsel van rechtszekerheid, aanleiding vinden om voor iedere belanghebbende beperkingen te stellen aan de mogelijkheid, met een beroep op de aldus uitgelegde bepaling, te goeder trouw tot stand gekomen rechtsbetrekkingen weer in geding te brengen. Een dergelijke beperking kan door het Hof slechts worden aangebracht in het arrest waarin de gevraagde uitlegging wordt gegeven.

Aangezien enerzijds het Hof zich nog niet eerder heeft uitgesproken over de rechtstreekse werking van artikel 3, lid 1, van besluit nr. 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen van de lidstaten op Turkse werknemers en hun gezinsleden, waarin het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit is neergelegd, en anderzijds de eerdere rechtspraak van het Hof betreffende de rechtstreekse werking van dit besluit redelijkerwijs onzekerheid heeft kunnen doen ontstaan ten aanzien van de mogelijkheid voor particulieren om zich voor de nationale rechter op eerdergenoemde bepaling te beroepen, staan dwingende overwegingen van rechtszekerheid eraan in de weg, dat rechtsbetrekkingen die definitief

zijn afgewikkeld vóór de uitspraak van het arrest waarin de rechtstreekse werking van eerdergenoemde bepaling wordt vastgesteld, opnieuw aan de orde worden gesteld, nu dit de financiering van de socialezekerheidsstelsels van de lidstaten met terugwerkende kracht ernstig zou verstoren.

Derhalve bepaalt het Hof, dat op de rechtstreekse werking van artikel 3, lid 1, van besluit nr. 3/80 geen beroep kan worden gedaan tot staving van vorderingen ter zake van uitkeringen die betrekking hebben op tijdvakken vóór de datum van dit arrest, behalve door personen die vóór die datum beroep in rechte hebben ingesteld of een daarmee vergelijkbare vordering hebben ingediend.